

Legrokonszenvesebb köztük Majoros, a rajztanár, akiben bohém-szellem és fanyar bölcsesség olvad egységbe. Vica alakjában érzetnietni tudja az író az ébredő démon rejtélyének végzetes vonzását, amely a tragédiát okozta, a forradalom szenvedélyeket felkavaró lázában. (Kár, hogy a tömegjelenetek úgy hatnak, mint rosszul betanított kórus.) Kevésbé indokolt és valóságos a jelenben zajló szerelem története. Az ügyész fáradt, csalódott ember, s az új vonzalom szinte csak két vetélytársának különös ösztönzésére ébred benne. Így aztán érezzük, hogy nem is lesz olyan nehéz lemondani a megkísértő szerelemről, s a ráadásként hirtelen nyelbeüfödő új házasság még öreges happy end-del is jutalmazza a hőst és az olvasót.

Fehér Tibor regényét azzal az érzéssel csukjuk be, hogy a problémátalán, szerkesztőkészség és a sok helyütt felvilanó költőiség reményes ígéretek további fejlődésére az elmélyülés felé.

(Kovalovszky Miklós.)

Kallós Ede: Nevek és napok. (Vajna és Bokor.)

Ezt a könyvet Babits Mihály bizonyára szeretettel forgatta volna, vagy tán még inkább Kosztolányi Dezső. A szavak mögött rejtelkedő múlt, történet, hagyomány, a sok ezernyi változás mondhatatlanul érdekelte őket, tán nem egyszer jobban, mint az etimológiákat bogozgató nyelvészet. Kallós Ede kötete pedig bőven ontja a keresztnevekhez fűződő magyarázatokat, azt a roppant művelődéstörténeti anyagot, ami egy-egy jámbornak tetsző keresztnév mögött megbúvik. A szöfejtés minden bizonnyal a nyelvtudományak egyik legkedvesebb fejezete, valószínűleg detektív munka. A kutató nyomán az olvasó is elkalandozik a vallástörténet, politika, néprajz, művelődéstörténet, nyelvi elemzések legkülönbözőbb területeire, hogy egyetlen keresztnév eredetét megfejtse. Mint minden emberiben, itt is az egész emberi történetre lelünk, annak minden változásával, kalandjával együtt: az egyik névben (*Gyula*) ősi magyar hagyomány emléke él, addig akad név (*Etelka*), amely irodalmi divatnak, a jó Dugonics hatásának köszöni eredetét, egyik nevünk német, a másik francia eredetre utal, amaz pogány hagyományokat tükröztet, ez a középkori kereszténységnek hálás. A nevekben is benne van a világtörténet, csak ki kell olvasni. Ezt a munkát vállalta Kallós Ede népszerűsítő, elevenen megírt munkája. Bizonyára sok olvasóra talál, meg is érdemi. Olyan pontos, mint egy lexikon és olyan érdekes, mint egy detektívregény.

(*Ortutáy Gyula.*)

Kodolányi János: Suomi. (Turul.)

Íróink, művészeink európai érdeklődése különösen Adyék óta csaknem kizáróan Párizs felé fordult. Az első világháború után fellépő népi irány határozott nyugatellenesége azonban erősen megtépázta Párizs és

a büvös nyugat glóriáját. A lélek és a mult vizsgálata és a történelmi realitások iránti érzék megélnkülése más tájak felé kezdte terelni a szemeket. Felfedeztük szomszédainkat s egyre többet törődünk néprokainkkal, köztükk elsősorban a finnekkel.

A véletlen ritka műve; hogy épp a népi írók egyik legnagyobb alakját, Kodolányi Jánost — amint maga mondja — már gyermekkorra óta valami csodálatos, érthetetlen érzelmi kapcsolat fűzte Finnországhoz. Mint pécsi kisdíák, finnül tanult, minden könyvet elolvasott, amit Suomiról írtak, képzelete folyton színezte, tarkázta s tette kívánatosabbá előtte testvéreink földjét. Végre sikerült eljutnia az „*Álomországba*“. Szorongással indult útnak, megtalálja-e, amit keres, de a valóság nem csalta meg semmi. Erről az örömről hozsannázik a *Suomi* című könyve, mely két külön megjelent finn tárgyú munkáját, a *Suomi, a csend országa* és a *Suomi titka* címűt foglalja egybe.

Műfaja szerint útleírás. De ennél sokkal több: közelebb visz Kodolányi megértéséhez, s egyúttal tükröt tart a mi szemünk elé is. Az író szervenélyes közéleti hadakozásai idején gyakran hittük keruckodónak, „csakazértis“ ellenzékinek. A *Suomi* elolvasása után megértjük: nem lehet másként. Aki mindazt szemével látta, fülével hallotta, amit ő látott és hallott az Ezertó országában, erkölcsstelenül viselkednék, ha nem hirdetné ezt a magasabbrendű életformát, és nem lenné minden erejével azon, hogy a Duna—Tisza táján is megvalósuljon.

Az olvasó olykor nem hisz a szemének: „*ilyen élet is lehetséges? És szomorúan fordul vissza a magyar világba: hol vagyunk még mi ettől? S ez a szemnyitás, magunkra-ébresztés a könyv legnagyobb érdeme. Nem a szokásos rázis, ha azt mondjuk: minden magyar embernek el kellene olvasnia: nagyon sokat tanulhatunk északi testvéreinktől.*

(*Csorba Győző.*)

Kolozsvári Grandpierre Emil: Dr. Csibráky szerelmei. (Franklin-Társ.)

Kivételes vonzóerőnek kell lennie ebben a könyvben. másként nem lehet megmagyarázni sikerét, melyből a második kiadás is létrejött. K. G. az újabb magyar irodalomban a latin irodalmakkal rokonszellemű irányt jelentette, sokáig teljesen egyedül. Időközben hozzánevelődött a közönség is, mégpedig a modern francia regények fordításai útján. Ez új iránynak szól a panasz, hogy írónk túlságosan sokat foglalkoznak az írói magatartás és öntudat mozzanataival és elhanyagolják az élet közvetlen, pénz nélküli ábrázolását. Ez a vonás is a latin népek: franciák, olaszok, spanyolok irodalmára jellemző, ahol minden klasszikus kifejezés, minden írói magatartás évezredek megtörhetetlen vonalára támaszkodik, ahol az ú. n. spontán irodalom egyáltalán nem általános jelenség. Az irodalom nemcsak a